

ක්ෂීරපායීන් හා ආක්ෂරික ජීවීන්

* කාබනිකවශ්‍යතාවයේදී සහ කාබනික ක්ෂේත්‍රයේදී ක්ෂීරපායීන්ගේ භාවිතය

I) කාබනිකවශ්‍යතාවයේදී ක්ෂීරපායීන්ගේ භාවිතය

a) ඉතිරි භාවිතය සඳහා

* ශාකවලට අවශ්‍ය අනුභාවය ඉතිරි වේදන ලබා දෙයි.

* ටෙහිදී මැහැට සත්ව / ශාක / ඉතිරි කිරීම
සඳහා ක්ෂීරපායීන් උපයෝගී වේ

සංක්ෂිප්ත ආශ්‍රිත $\longrightarrow$ සරල අනුමාන සංයෝග
සංයෝග සංයෝග

b) කාබනික සහ ආසිට්‍රික් චක්‍රය පවත්වා ගැනීම

I කාබනික චක්‍රය හා ක්ෂීරපායීන්ගේ ස්වභාවය

චල ගතික, සත්ව හා $\xrightarrow[\text{හේ දීම}]{\text{සත්ව දීම}}$ විකේතනය කරයි.
ශාක නොවේ

* විකේතනයන්ගේ ස්වභාවයේ CO_2 නිෂ්පාදන වුවහැකි.

II N-චක්‍රය සහ ක්ෂීරපායීන්ගේ ස්වභාවය.

* වළඳනු ලබන ප්‍රෝටීන $\xrightarrow{\text{විකේතනය}} \text{ක්ෂීරපායීන්}$

* ඇමයිනෝ අම්ල $\xrightarrow{\text{ඇමයිනෝ අම්ල}} \text{NH}_4^+$ (ඇමයිනෝ අම්ල)

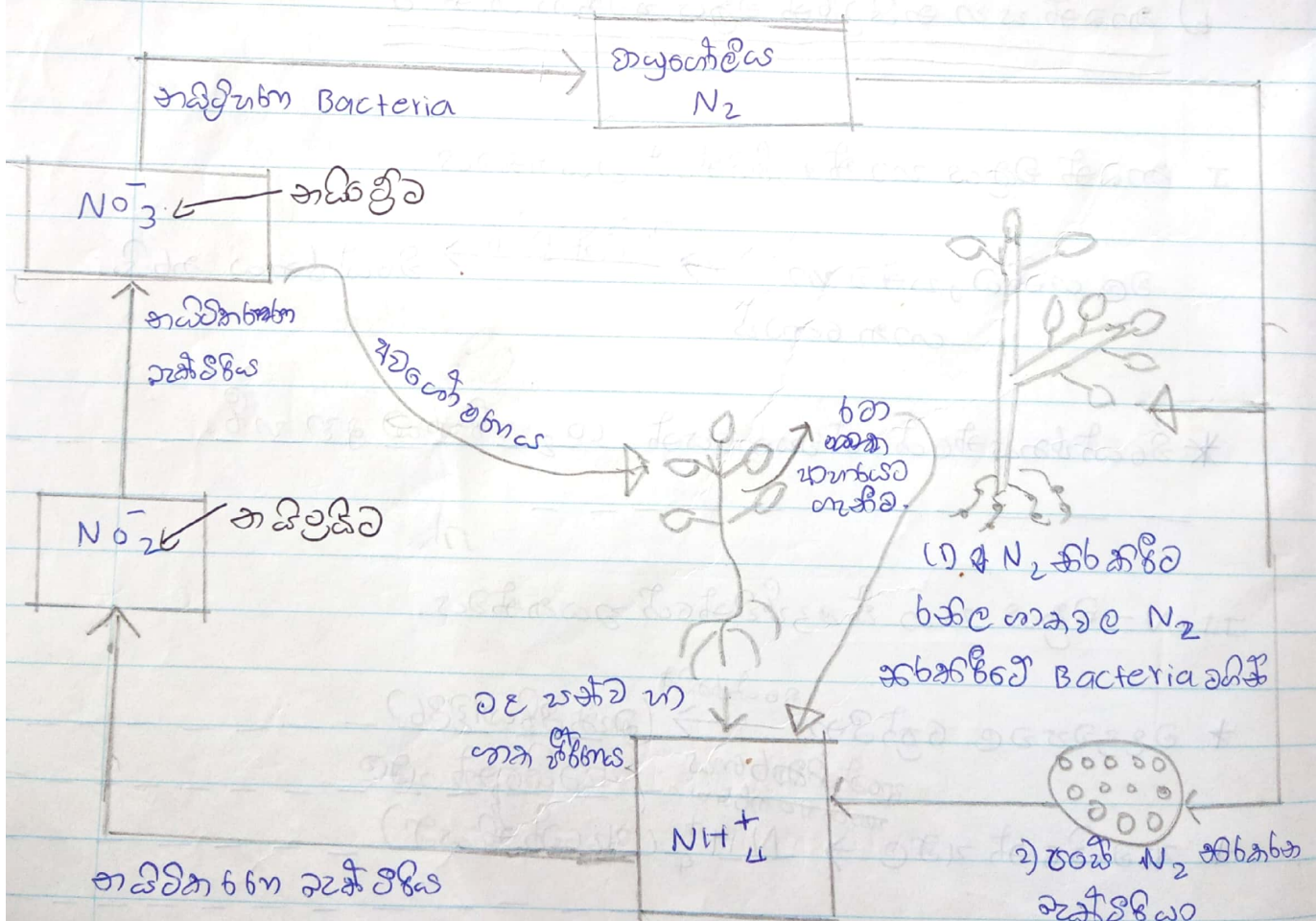
* නැට්‍රේට්ස් N_2 ^{Acetabacter} $\rightarrow$ NH_4^+ (නැට්‍රේට්ස්)

* නයිට්‍රික් අම්ල, N_2 / NH_4^+ ^{Nitrosomonas} $\rightarrow$ N_2O N_2O_2 (නයිට්‍රික්)

N_2O_2 ^{Nitrobacter} $\rightarrow$ NO_3^- (නයිට්‍රේට්)

* නයිට්‍රේට්ස්,

NO_3^- ^{නයිට්‍රේට්ස් බැක්ටීරියා} $\rightarrow$ N_2 නැට්‍රේට්ස්

C කොමිෂේස්ට් පොහොර භීෂ්මයාය සදහා

* කොමිෂේස්ට් පොහොර භීෂ්මයායේදී සංකීර්ණ කාලයක සංකීර්ණ
සංකීර්ණ සංකීර්ණය - - - - - බවට, කීර්ණයකට වැඩිපමණ
 වීමෙන් සාදයි.

කොමිෂේස්ට් පොහොර භීෂ්මයාය ක්‍රම

- ① ජීර්ණ බදු ක්‍රමය
- ② වල ක්‍රමය
- ③ ගොඩ ක්‍රමය
- ④ ජීවකෝෂ ක්‍රමය

කොමිෂේස්ට් භීෂ්මයායට අවශ්‍ය ප්‍රමාණයේ අනුපාතයන්

- ① ප්‍රමාණය උෂ්ණත්වය $43^{\circ}\text{C} - 65^{\circ}\text{C}$ අතර
- ② ඔක්සිජන් 40% - 65%
- ③ O_2 5%
- ④ pH අගය 7-8 අතර
- ⑤ CN = 30%.

අනුපාත භීෂ්මයායේදී කීර්ණයේ භාවිතයන්

- ① යෝග්‍ය භීෂ්මයාය
- ② දිය සහිත භීෂ්මයාය හා මුද්‍රණය.
- ③ ව්‍යාපාර භීෂ්මයාය (සංකීර්ණ, වැඩිපමණ)
- ④ පොහොර භීෂ්මයාය
- ⑤ විකාශන භීෂ්මයාය
- ⑥ ව්‍යාපාර භීෂ්මයාය.

① මුද්‍යාප්‍ර කිරීමේ ක්‍රියාදාමය

* ප්‍රධානම :- දිව්‍ය කිරීම

* ප්‍රභේද :- ලැක්ටිසියා - *Lactobacillus / streptococcus lactis*

* වෙහිළි කිරීමේදී ලැක්ටිසියා නිසි ලැක්ටිසියා වගින් ලැක්ටික් අම්ලය බවට පත්කරයි.

පියවර

① පාදප්‍ර කිරීම

② උෂ්ණත්වය හා පිරිසිදුව ඉටු ගැනීම

③ ප්‍රභේද තෝරා ගැනීම

ලැක්ටිසියා ප්‍රභේද → ලැක්ටික් අම්ලය

④ කිරීමේ PH අගය පරීක්ෂා කිරීම.

⑤ කිරීමේ ප්‍රතිඵල (කේෂික) බව පරීක්ෂා කිරීම.

⑥ මුද්‍යාප්‍ර කිරීම

② යෝග්‍ය ක්‍රියාදාමය

* ප්‍රධානම :- පාදප්‍ර කිරීම

* ප්‍රභේද :- *Lactobacillus bulgaricus*

* *Streptococcus thermophilus*

පියවර

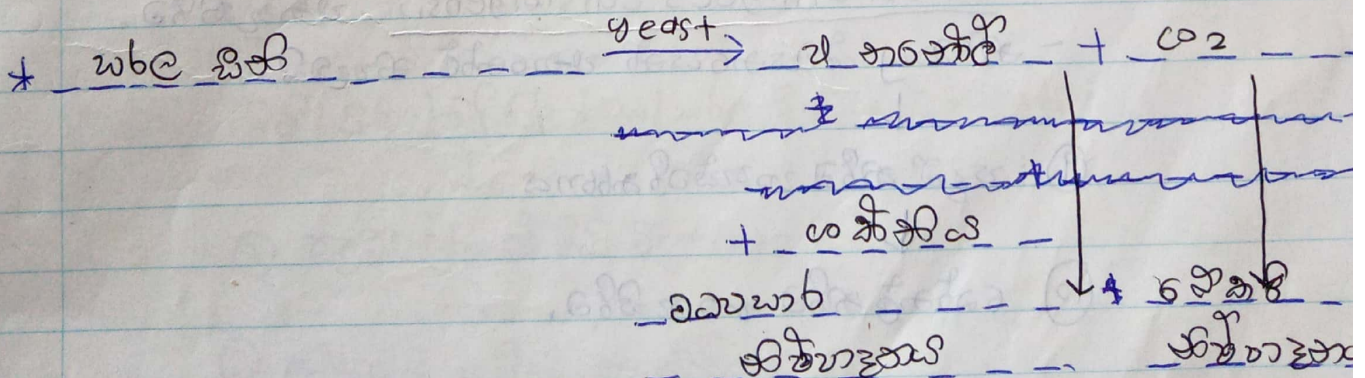
- ① පාද්ම කිරීම
- ↓
- ② පැස්ටරීකරණය ($80-90^{\circ}\text{C}$, එය විනාඩි 30-60)
- ↓
- ③ තෙද ලෝහික සාකාරය පැස්ටරීකරණය.
- ↓
- ④ බේට් කිරීමේ දින 40-45 $^{\circ}\text{C}$ දක්වා තබා ගන්න.
- ↓
- ⑤ ඉහත පරිදි කිරීම.
- ↓ ලැක්ටේස් සිහි මුදා හරිනු ලබන දින
- ⑥ PH අගය පරීක්ෂා කරන්න.
- ↓
- ⑦ කිරීමේ දින 40-45 දක්වා තබා ගන්න.
- ↓
- ⑧ නිවැරදි ලෝහික

③ වඩාත්ම නිෂ්පාදනය

* වෙනත් _____ සිහි _____ යොදා ගන්න.

* පැස්ටරීකරණය කිරීමේ දින 40-45 දක්වා තබා ගන්න (නිෂ්පාදන අවශ්‍යතාව) ලබා ගන්න.

සිහි වරින් පැස්ටරීකරණය කිරීමේ දින 40-45 දක්වා තබා ගන්න

වීර නිෂ්පාදනය (වියළි)

* අමුද්‍රව්‍ය :- වාෂිලි වීර

* ප්‍රභව :- කිලිනු, ජිලිස්සු ජලය, කුඩාලි
Saccharomyces carbergensis

වියළි

① වාෂිලි වීර

② ජලයේ නොගත වීරය ලෙස ප්‍රභේදනය කළ හැකිවේ.

චිත්‍රය $\xrightarrow{\text{පැකිලිවීම}}$ බෝල් බෝල් සින

③ ප්‍රභේදන වාෂිලි වීර වියළීම හා බෝල් වීර සෑදීම.

④ ඩානා, බෝල් වීර සහ අනෙකුත් ජීවීන් පිළිබඳව.

⑤ ජිලිස්සු ජලය ජනනය වන අවස්ථාවක සෑදීම.

⑥ නිවැරදි සින ප්‍රාග්ධනය (වර්ග)

⑦ වීර වලින් ජනනය වන බෝල් වීර සහ අනෙකුත් ජීවීන්.

⑧ පැකිලිවීමේ ක්‍රියාවලිය

- Saccharomyces carbergensis ජනනය වීම.

- නිවැරදි සින ප්‍රාග්ධනයෙන් ජනනය වීම.

⑨ : පැකිලිවීමේ ක්‍රියාවලිය

⑩ බෝල් වීර හා සෑදීම.

④ විභාජන ජීවිතය

* අමුද්‍රව්‍ය $\rightarrow$ පැණි පලතුරු යුග බෝ වීම

* මුහුණ $\rightarrow$

1. චුරුරුම් කිරීම $\xrightarrow{\text{Saccoromyces}}$ ඩිස්ට්

2. චුරුරුම් කිරීමෙන් පසු $\rightarrow$ Acetobacter Glucanobacter
(පැණි පලතුරු බෝ වීම)

භික්ෂු

① පැණි පලතුරු යුග / වීම

② ප්‍රථමයෙන් පැණි පලතුරු බෝ වීම

* පැණි පලතුරු $\xrightarrow{\text{ඩිස්ට්}}$ චුරුරුම් + CO_2

③ ද්විතියයෙන් පැණි පලතුරු බෝ වීම

* චුරුරුම් + $\text{O}_2 \xrightarrow[\text{Glucanobacter}]{\text{Acetobacter}}$ පැණි පලතුරු + H_2O

* $2\text{C}_2\text{H}_5\text{OH} + 2\text{O}_2 \xrightarrow[\text{Glucanobacter}]{\text{Acetobacter}}$ $2\text{CH}_3\text{COOH} + 2\text{H}_2\text{O}$

⑤ වෙනත් ජීවිතය

① ජීවිතයේ ප්‍රධාන අංශ

(භික්ෂු, ජීවිත, ජීවිත, පැණි පලතුරු බෝ වීම)

② පැණි පලතුරු බෝ වීම

③ ජීවිතයේ ප්‍රධාන අංශ

ජීවිත $\xrightarrow[30^\circ\text{C}]{\text{Yeast}}$ චුරුරුම් + CO_2

↓

④ CO_2 ජීවීන්ගේ ජීව චක්‍රණයේදී - මුදා වායුවක් නිකුත් කරයි.

↓

⑤ ජීවීන්ගේ ජීව චක්‍රණයේදී - නිකුත් කරනු ලබයි.

ඇමොනියා ප්‍රභේද ජීවීන්ගේ

- ක්‍රිස්ටාල් පහ ලයිස්ට් ඇමොනියා ප්‍රභේද ජීවීන්ගේ

└─▶ Corynebacterium glutamicum

ඇමොනියා ප්‍රභේද ජීවීන්ගේ

└─▶ පැණි, හඳුන්වා දීම.

ඇමොනියා ප්‍රභේද ජීවීන්ගේ

└─▶ පැණි.

* වේදනාකාරී ක්‍රියා ජීවීන්ගේදී ඇතිවන්නේ,

① ක්‍රියා ජීවීන්ගේ අධික වීම නිසා වේදනාකාරී.

② ක්‍රියා ජීවීන් වෙළඳාමේදී ජීවිත ප්‍රතිරෝධීතාව අධික වීම.

③ අධික වීම නිසා වෛද්‍ය උපකරණ භාවිතයෙන් ප්‍රතිරෝධීතාව

වැඩිවීම නිසා වෛද්‍ය උපකරණ භාවිතයෙන් ප්‍රතිරෝධීතාව වැඩිවීම.

එම්.සී.ව, රෝගීන්ගේ සහ ප්‍රතිජීවක භාවිතය

I) එම්.සී.ව භාවිතය

- * ඇමයිලේස් → • *Aspergillus niger* (දිලීර)
• *Bacillus subtilis* (දිලීර)
- * ලැම්ප්‍රේස් → • *Aspergillus niger*
- * ඉන්වර්ටේස් → • *Saccharomyces cerevisiae* (දිලීර)
- * ලයිසේස් → • *Rhizopus* (දිලීර)
- * ප්‍රෝටීනේස් → • *Aspergillus oryzae* (දිලීර)

II) රෝගීන්ගේ භාවිතය

- * ඉන්සියුලින් → • *Escherichia coli* (E-coli)
(බැක්ටීරියා)

III) ප්‍රතිජීවක භාවිතය

- * පෙනිසිලින් → • *penicillium chrysogenum*
- * ස්ට්‍රෙප්ටොමයිසින් → • *Streptomyces griseus*
- * ටෙට්‍රාසයික්ලීන් → • *streptomyces aureofaciens*

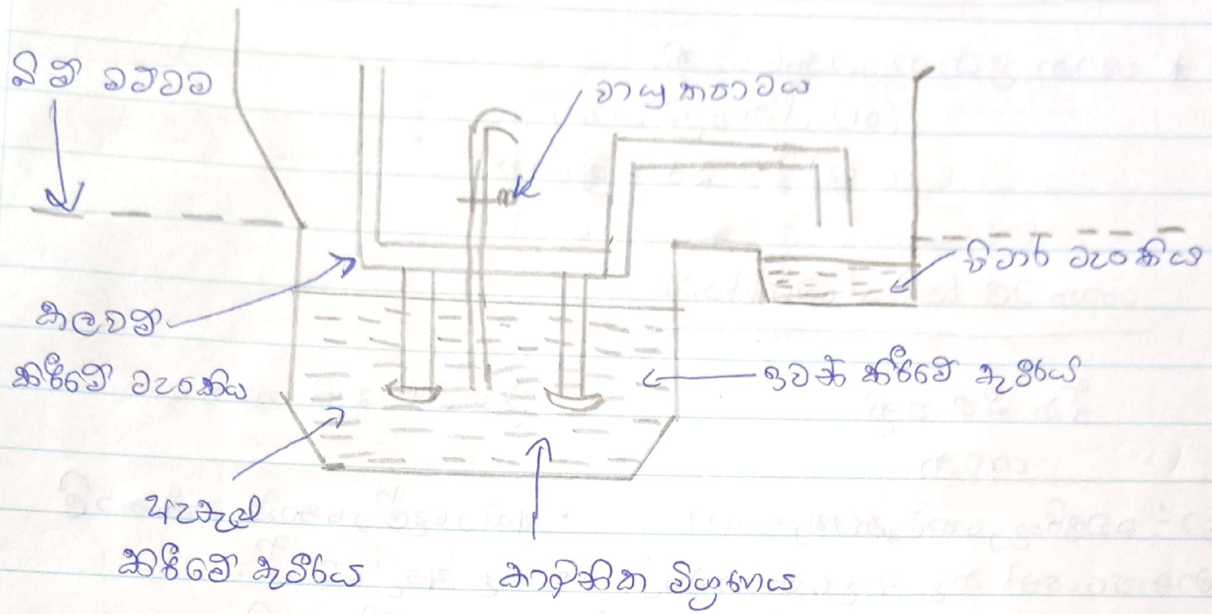
ජීව තාපය භාවිතය

- ජීව තාපය → ① ප්‍රධාන සංඝටකය → CH_4 (මීතේන්) - දැන නේපාල තාපය
② තවත් සංඝටකය → CO_2, N_2, H_2S (හයිඩ්‍රජන් සල්ෆයිඩ්)

ජීව වායු විකාශය

රෝම ප්‍රතිකර්මය

* රෝම ප්‍රතිකර්මය යනු → ක්ෂුද්‍ර ජීවීන් ගොදුරු ගතවීමේ පරිදි
ප්‍රජනන ඉවත් කිරීමේ ක්ෂුද්‍ර ආකාරය ක්‍රියාවලිය.

- උදා: ① ප්‍රභූ ජලය ඉතිරි කෙරේ වලින් ප්‍රභූය ප්‍ර නි කෙරේ ඉතිරි
ඉවත් කිරීම සදහා
- ② කිරිවාටිකාලාවලින් පිටවන ප්‍රති ජලයේ ඇති ප්‍රජනන විශේෂය
වෙලාවේ කිරීම සදහා
- ③ ජලය පරිදිවල ඇති කාබනික ප්‍රජනන ප්‍රභූය අඩු කිරීමට

* රෝම ප්‍රතිකර්මය ප්‍රජනන ඉවත් කිරීමේ ප්‍රධාන ක්‍රම 2 කි.

(01) ජීනාගාරික රෝම ප්‍රතිකර්මය

(02) ආකාරික රෝම ප්‍රතිකර්මය

No: _____

Date: ____/____/____

- ④ දුරවි ශක්ති විද්‍යාත්මකව පරීක්ෂණය කළ විට
යම්කිසි පරිදි වාතය හෝ වෙනත් ආරෝපණයක්
දැනුවත් කරන බවට පෙනී යන්නක් වුවද
නිසි ලෙස නොවේ.

වෙනත් විද්‍යාත්මකව පරීක්ෂණය කළ විට

- ① වාතය හෝ වෙනත් ආරෝපණයක් නොමැතිව පවතින බවට පෙනී යන්නක් විය.
- ② වාතය හෝ වෙනත් ආරෝපණයක් නොමැතිව පවතින බවට පෙනී යන්නක් විය.
- ③ වාතය හෝ වෙනත් ආරෝපණයක් නොමැතිව පවතින බවට පෙනී යන්නක් විය.
- ④ වාතය හෝ වෙනත් ආරෝපණයක් නොමැතිව පවතින බවට පෙනී යන්නක් විය.
- ⑤ වාතය හෝ වෙනත් ආරෝපණයක් නොමැතිව පවතින බවට පෙනී යන්නක් විය.
- ⑥ වාතය හෝ වෙනත් ආරෝපණයක් නොමැතිව පවතින බවට පෙනී යන්නක් විය.